

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, márczius 28.

Argumentum és faktum.

Hatalmas, mélyreható, meleg eső hűdött át az egész megyén és ha a tegnapi vásárra benéző gazdákkal beszélgetünk, folyton hallottuk emlegetni az esőt, az áldásos magfakasztó esőt, mely mint a reménység, mint a siker előjele, szálott alá a gazda munkájára.

Nagyon el is kelt az Istenáldásos idő, mert a tavalyi rossz esztendő meg ingatta a gazdálkodó népet s ha az idej is hasonló lenne, tönkre is tenné. Micsoda romlás volna pedig minden téren a gazdák nyomora nyomán!

Ipar és kereskedelem ezt az évet is súlyosan érezte, az adóprés is csak nyirkogott, de nem igen tudott préselni sok helyen semmit és a kormány kénytelen volt beszüntetni az adószedést százszázatokra menő összegek elvesztésével.

Aztán jött a kemény hosszú tél, mely után a nép véreből nyíltak a meleg piros hóvirágok. A szocialistákra lövöldöztek a csendőrök és magyar emberek, magunk faja, vére el hullott az ostoba jelszó miatt, míg felbujtói házakat építettek a kicsalt koldus garasokból és jó meleg szobáikban olvasták az ujság cikkeket, melyek az ő vetésük aratásáról referáltak.

A tavaszi munka sem sok biztosítással kezdődött el. De el jött az idő, vetni kellett és remélni, hogy nem hiába esik a munka, az idén több lesz a kenyér, kevesebb a nyomor s így ellentállóbb a

talaj, melyre a nemzetközi csavargók szórják a konkolyt, a nemzetbontó szocialista tanokat.

Megjött a gazdák reménye, a jó magfakasztó idő, s mintha az emberek lelke is felüdült volna erre a pár csepp esőre új bizalomra ébredtek s a lapok hasábjairól el tűnik a szocialista zavargások rovata.

Ime egy pár csepp eső — s mily igazi közérdeklődést és megnyugvást keltő a hatása. Hiába! földmivelő nép vagyunk, minden nemzet gazdasági ágának alapja a földmivelés nálunk. Egy gazdasági rossz esztendő mindenkinek rossz az egész országban s a gazdák bőségéből jut a kenyér minden egyéb foglalkozók asztalára.

Ez faktum.

Beszélni lehet ellenkezően is. Lehet rózsás állapotokat teremteni, szóval az egész hazában s ez a rózsás állapot fenn is áll míg a szó hangzik, aztán eltűnik nyomtalanul a beszéddel együtt, lehet megtagadni azt is, hogy agrár állam vagyunk, pompás dikciót lehet mondani a tőke hazafiságáról, a kereskedelem és ipar szuverén jogáról, melyet nyakába kell ültetni az agrikulturának — csak egyet nem lehet; ezekkel az argumentumokkal megdönteni a faktumot.

A most lefolyt képviselőházi vitában megmutatták a szónokok, hogy milyen ügyesen tudják lefőzni egymást, némelyik még arra is vállalkozott, hogy magas nivóra emelje a vitát, melycsömörletesen banális volt már az utóbbi időben, de

valami nagyobb sikert, tartósabb hatást nem igen ért el senki. Csak egy napig sem tudta foglalkoztatni a közvéleményt egy szónok sem, pedig volt rá eset, hogy még »löttek« is a szónoklat után és talált is a lövés.

De hát a képviselőház csak politizál, mindig csak politizál és anatómia alatt tart mindent, ami csak a nemzet fenntartó, ősi foglalkozás megvédésére irányulna. Mit ér aztán az országnak az a sok cifra beszéd, melylyel a képviselőházban össze-vissza argumentálnak a saját pártállásuk erősítésére, vagy egy klikk uralmának megerősítésére, de melyek a népnek igazi érdekével a gazdák és földmivelők megvédésével nem törődik?

Fogadja csak el a kormány a Horánszky javaslatát, mentse meg a gazdának még megmaradt földjét a konverzió által és érezni fogja a törvényhozó testület, hogy ismét huszlett a nemzet huszából, vér a nép véreből, kit ismét magának fog ismerni az ország, érdeklődéssel és hálával vesz körül a nemzet, míg most — ásit tárgyalási olvasásánál.

Ime egy jó meleg eső új reményt ad a gazdának, mert elvetett magja megcsirázik és jó aratással biztat, s bár ez az eső nem használ sem az iparnak, sem a kereskedelemnek, sőt ennek inkább kellemtelen is az esős idő, mégis, amint a gazda arcza felderült, úgy nő a reménye az iparnak és kereskedőnek is, hogy jobb bevétel lesz mint tavaly, mert lesz a gazdáknak pénze.

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

»Furvézer lovat néki!«

Részlet Gracza Györgynek »Az 1848—49-iki Magyar Szabadságharc Története« című most megjelent nagy munkájáról.

Az isaszeghi szemképráztató fényes diadal után. Az I-ső és a III-ik hadtest rendeltetéséhez képest, sietve nyomult Vác felé. A megállapodás az, hogy Damjanich homlokban támadt meg Klapka, Verőczének kerülve, hátulról. Damjanich, Veresegyházról kiindulva, Sződön keresztül törtetett előre. Ápril 10-én reggel kilenc órakor már Sződ megett van. Itt aztán kellő óvatossággal csatarendbe kezd bontakozni.

Sűrű köd borult a hegyes völgyes vidékre. De a fölszálló ködpárából csakhamar hatalmas eső kerekedik, amely bőrig áztatja csapatjainkat. Damjanich nagy csontos lován a 3-ik zászlóalj elé ugrat s bizalmaskodva leszól a fiukhoz:

— Gyerekek! Hát bemenjünk Vácra?
— Be bizony, mert itt künn nagyon esik, válaszolja az egyik fiatal hadnagy.
— Igen, de német van Vácson. Hát kiverjük a németet?

— Kiverjük! — zúgta most már lángrogoló arczczal az egész zászlóalj.

— Jól van, hát kiverjük. Befütyülünk néki! — veti oda pittyedtt ajkával, hidegen Damjanich.

Aztán nyargal tovább. Hosszu koromfekete szakála, mint egy gyászlobogó, úgy leng előtte. De alig halad néhány száz lépést, jön az egyik czirkáló huszárcsapat és jelenti, hogy Vác alsó végén a Hétkápoluánál nagy mozgás észlelhető. Az ellenség, úgy látszik, szintén ütközetre készül.

— Annál jobb, legalább hamarabb végezzünk! — felelé a vezér és sietett intézkedni.

A hír igaz volt. A 8000 főnyi ellenséges hadosztály, értesülve csapataink szándékáról, csakugyan védelemre készült. Az egész sereg a Gombás-patak mögé helyezkedett el. A patakon, mely a Dunába torkollik, egy erős kőhid vezet keresztül. Itt lehet átjutni Vácra. A patakon túl van a Héthalom, mely szakadozott dombjaival, fás temetőkertjével rendkívül alkalmas hely egy a tűzértségi, mint a gyalogsági védelemre. Ramberg helyett, aki beteg, Götz tábornok veszi át a parancsnokságot.

Damjanich abban a reményben, hogy Klapka már helyén van s az első ágyúszóra előtör rejtékéből: úgy tíz óra tájban jelt ad a támadás megkezdésére. Útegei a vasuti töltés

mellett elhuzodó dombokon helyezkednek el s gyors ágyúzással kőszöntik az ellenséget. A megfelelő válasz persze nem marad el; s az egész vonalon csakhamar megkezdődik az ütközet.

Eközben csapataink, nem törődve az ellenség kartács-záporával, mind közelebb nyomulnak a Gombás-patakhoz. A kőhid a célponi; ha ezen keresztül törhetnek: övök a győzelem. De vajjon keresztül törhetnek-e?

S a dobok harsány pergése közt csakhamar fölhangzik az ismeretes vezényszó:

— Szuronyt szegezz! Előre!

A lengyel legió kezd meg a rohamot, de a szörnű golyózapor elől hátrálni kénytelen. Ugyanigy jár a Wáza-féle zászlóalj is.

Ekkor előlép a 3-ik zászlóalj, ez a dicső bajnokcsapat, kevély büszkesége Damjanichnak s halálmegvető elszánással tör a hidra. Parancsnokuk: Földváry megy elől; kezében a Szűzmáriás lopogó. Már a hid feljárójánál van, midőn egy ágyugolyó kisöpri alóla a lovat. Földvárynak azonban semmi baja. Bámulatos fürgeséggel, mint a párducz, talpra ugrik, új lóra pattan, aztán megy ismét előre. Néhány percz múlva a nemzetiszín zászló ismét lehanyatlík. Földváry alól kidől a második paripa is. Ezt is golyó teríti le. Hanem a vitéz pa-

LEGUJABB

divatu férfi és fiu kalapok tulhalmozott raktár miatt mélyen leszállított árban kaphatók

REICHARD áruházában

Nagyvárad Fő-utca, Orsolya-zárda épület.

Telephon összeköttetés!

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Ez a faktum. A gazda pénze irányadó nálunk minden nemzetgazdasági ág prosperálásánál. Míg ezt be nem látja a parlament, míg klikk és pártérdek dominálnak, addig mondhatnak, a képviselők még sok szép beszédet, csoportosíthatják az argumentumokat a legművészebb szemfényvesztéssel állításaik igazolására, de hasznos munkát a nemzet érdekében nem teljesít és egy pár csepp eső nagyobb megnyugvást és érdeklődést kelt, mint a költségvetés vitájának ilyen, vagy olyan eldőlése.

Contra factum, non valet argumentum.

P—y.

A pénzügyminiszter baklövése.

Míg Lukács pénzügyminiszter hetykén lenézi az ellenzéki szónokokat, sőt Horánszkynek hatalmas argumentumait — előkelő tonusban — libagógósnak nevezi, addig kisült pénzügyminiszterünknek finánciális dolgokban való botránnyos járatlansága.

A Budapesti Hirlapnak gazdasági szakírója u. i. a következőkben leplezi le Lukács miniszter szaktudományát:

»Az sem tréfa dolog, hogy a pénzügyminiszter a 4 százalékos porosz konzólókról szólott, holott ilyenek nem is léteznek. Igaz, hogy egy negyedfél milliárdos konverzió — a világ egyik legnagyobb konverziója — könnyen kikerül a legfigyelmesebb pénzügyminiszter figyelmét is, de abban mégis van valami lesújtó, hogy ez esetben a Balkán összes pénzügyminiszterei közül csak a magyar pénzügyminiszter árulta el ezt a tulajdonságát.«

Bánffy meglehet elégedve kollegájával és örülhet, hogy másnak is joggal vethetik szemére az ő hibáját. Solamen miseris socios habuisse dolorum.

A lelkészi jövedelem kiegészítéséről rendelkező törvényjavaslat holnap, hétfőn délután kerül tárgyalásra a képviselőház közoktatásügyi bizottságában. A törvényjavaslat-hoz maga a benyújtó, Wlassics miniszter, több rendbeli módosítást jelentett be, melyek közül a fontosabbak megfelelnek a reformátusok konventjének határozatában kifejezésre

jutott kívánalmaknak. Kimondják nevezetesen, mint halljuk, hogy a megalkotandó törvény érintetlenül hagyja az állami költségvetésben a felekezetek részére fölvetetni szokott egyházi segítséget. Továbbá hogy oly esetekben, midőn a felekezeti hatóság egyes lelkészeinek jövedelmét már kiegészítette nyolcvencz forintig a csekélyebb lelkészi illetmények javítása czimén nyert állami dotációból, ezt a kiegészítési összeget továbbra is kiszolgáltatja az állam az illető felekezetnek addig is, míg a megalkotandó törvény értelmében az illető lelkészek jövedelme különben is eléri a nyolcvenczforintot. A miniszter módosításainak egyike azt is koncedálja, hogy a lelkészi jövedelmek kimutatásáról eddig beszolgáltatott adatokat a felekezeti hatóságok kiigazíthatják s ezek a kiigazított adatok, ha a vallás- és közoktatásügyi kormány azokat elfogadja, alapjául szolgálhatnak a lelkészi jövedelem kiegészítésének.

ORSZAGGYÜLES

A képviselőház ülése.

Budapest, március 28.

Mindenki azt jósolta, hogy ma rövid ülés lesz, daczára annak, hogy a napirend rettenetes hosszú volt és annak daczára, hogy a jegyzői táblán egész legio ember volt feliratkozva a költségvetés tételénél.

A mint ugyanis a szónokok neveit olvasták, a »kitalált« szónokokra a következő megjegyzést tették.

— Eötvös is föl van iratkozva? No akkor nem fog beszélni.

— De megígérte, hogy eljön! — erősködött Lakatos bácsi.

— Annál bizonyosabb, hogy nem fog beszélni, mert a vajda, ha valamit megígér, annak éppen az ellenkezőjét teszi.

— Hát Sima Ferencz?

— Az meg nincs Pesten!

— Hát Mócsy Antal!

— Az meg elállott a szótól.

És csakugyan, nem akadt, egyetlen egy szónok sem, 3 percz alatt letárgyalták a javaslatot.

Hasonló sorban részesült volna az új felirati javaslat is, ha Barabás Béla hirtelen föl nem áll, s a szélsőbal élénk helyeslésében kifejezést nem ad a függetlenségi pártnak javas-

latról vallott nézetéről. A további tárgyakat csak úgy futtában morzsolták le, még előadókat sem küldtek az előadói székbe. A szélsőbalon Mülek Lajos dévajkodva kiáltott a többség felé.

— Hol az előadó? Előadót kérünk urak.

Bánffy megszeppent, hogy itt mindjárt baj lesz és hamarosan odafutott Zsigárdyhoz karonfogta és hathatós biztatással beszorította az előadói székbe. Jó Zsigárdy Gyula azt se tudta mit csináljon ott a helyén, a Bánffy biztatgatta:

— Ne félj Gyula nem kell beszélned, csak lapozd a napirendet, mintha értenél hozzá.

De mivelhogy Zsigárdy nagy zavarában még azt sem tudta megtenni, oda rendelte melléje assisztálni Regele bácsit az irodaigazgatót, a ki aztán szorgalmasan csapta a szelet, a napirendel Zsigárdy ur orra előtt.

A szélsőbalon jóízű derűséggel fogadták ezt a furcsa incidenset.

— Igazán szakértő előadó! — nevetett Mülek Lajos.

Azt se tudja miről van szó! — süvítette Hentaller.

De azért nagyobb bajt nem csináltak, hagyták a javaslatot megcsinálni.

Napirend előtt Buzáth Ferencz szavainak félremagyarázása miatt szólal fel. Az elnök ugyanis szombati felszólamlása alkalmával ezen mondására: A szabadelvű pártnak lesznek Brutusai a kik tönkre fogják tenni a pártot — a következő szavakkal utasította rendre: »Ha szavainak van valami értelme, akkor a képviselő urat kénytelen vagyok rendreutasítani.«

Buzáth kijelenti, hogy ő a Brutusok alatt semmi mellékgondolatot nem értett, egyszerűen csak azt, hogy a szabadelvű pártot saját hívei fogják elveszteni. Kéri, hogy szavainak ilyen értelmet tulajdonítsanak. (Derűtség a jobb-oldalon).

Elnök: Következik a napirend:

A költségvetési javaslat

folytatólagos tárgyalása.

A javaslatnál több szónok volt feliratkozva, így Mócsy, Sima, Eötvös, azonban egyik sem élt a szólás jogával, s így az elnök néhány percz múlva jelentette, hogy a javaslat részleteiben is le van tárgyalva.

rancsnok, igazán csoda, megint csak sértetlen marad. Pillanatnyi zavarodás áll be; de csak pillanatnyi. A másik perczben már újra főnlóg a zászló: büszkén, diadalmasan s messzi cseng a Földváry hívó kiáltása:

— Fünk, utánam!

S hős zászlóaljának az élén, most már gyalog, oly rettentő erővel tör át a hidon, hogy az ellenség védővonala, mint a kettészakított láncz, derékban törik és rést nyit a többi előnyomuló csapatainknak is.

Götz előbb a vasutitöltésen, majd közvetlenül a város előtt próbál védekezni: makacsul, dicsérendő kitartással. Ámde hasztalan. Ekkor behúzódik a városba, s utcái harcban tesz még egy utolsó kísérletet zászlóaljaink visszaszorítására. Ez sem sikerül. A honvédsereg utána nyomul s utcáról-utczára üzi, nyomja kifelé. Sebesültek és halottak hosszú sora jelzi a viadal utját. A makacs küzdelem hevében maga Götz tábornok is megsebesül: egy gránátszilánk fejtetőn éri s fogságukba esik.

Csak most villanak meg a Klapka seregének fegyverei a szőlőhegyeken. De már késő. A harc koczkája eldőlt. Jablonovszky, aki a vert császári sereg élére áll, rövid ellenállás után Verőcze, majd tovább Szalka felé hátrál.

Délután négy órakor Damjanich már a püspöki-palotában fogadja Vác ujjongó népének szerencsekívánatait ehhez az újabb fényes diadalához.

A nap hőse ujjong Földváry Károly; ez

az ifju bajnok, aki egy egész vértengeren: negyvenhárom csata fürgetegén vezette keresztül dicső bajnoktársait: a 3-ik honvédszászlóalj. Midőn ügyünk csillaga lehanyatlott: az 1200 főnyi zászlóaljból csak 193 ember maradt életben. Közük Földváry is. Őt a golyó, mintha teste az Ilias hőseinek bűvös irjával lett volna bekenve, nem fogta.

Földváry már ekkor alezredes volt. A tápió-bicskei ütközet után kapta, a harmadosztályú érdemrenddel együtt. Most pedig, a Görgey ajánlatára, a másodosztályú érdemrenddel díszítették fel. Az erről szóló érdekes okirat, mely közvetlenül a függetlenségi nyilatkozat után adott ki, ilyeténképp hangzik:

Földváry Károly alezredes urnak!

Alezredes ur függetlenségi harcunk nehéz ideje alatt vívott majd minden csatában nemcsak részt vett, hanem azokban magát erélyes hadiműködéseivel, rettenthetetlen, mondhatni orosz-láni hősiességével és vitézségével által mindennütt, de különösen a folyó évi április 10-én történt váci csata alkalmával, — miképp is, mint a derék 3-ik zászlóalj parancsnoka előbb a lengyel legió, későbbben saját zászlóalja lobogóját megragadva, bámulatos hidegvérűséggel a leg-sűrűbb fegyver- és röpentyütüz között elébe rohant a Duna partján ostromló csapatoknak, s ez által az ütközet eldöntője és a véres nap hőse lón, sőt bajtársaitól általánosan a legvitézebb harczfiul ismertetett el, — oly annyira kitüntette magát, miszerint jeléül hadi érdemei

elismerésének, a magyar katonai vitézség rendje második osztályával földiszitem. Önnek ezen ünnepélyes oklevelet kiadván. Debreczen, május hó 17-én 1849. A hadügyminiszter távollétében: Gr. Batthyány Kázmér, külügyminiszter. Az ország kormányzó elnöke: Kossuth.

Ezenfelül Kossuth még azt is elrendelte, hogy a váci csatában szenvedett veszteségének a kárpótlásául nemesfajú telivér-lovat vegyennek a számára, még pedig az állam költségén.

Mikor Görgei tudtul adja ezt Földvárynak, Damjanich, ki szintén jelen volt, elkezd kacagni: — Fúrvézerlovat néki. Hisz a legelső alkalommal megint csak kilövik alóla.

— Nem bánom én, — válaszolja Földváry — jó nekem a fúrvézerlő is, csak közelébb vigyen az ellenséghez.

Damjanich elkomolyodva reánéz. Aztán hozzálép, magához öleli, s végigczirógatja sötétbarna arcát

— Oh, te kicsiny cigányom! . . . Nem bánom én, ha száz telivér-lovat lőnek is ki alólad, csak te maradj meg nekem.

Megható az a ragaszkodás, amelylyel Földváry zászlóalja iránt viseltetett. Nincs az a kincs, amiért elhagyta volna. Midőn egy ízben dandárparancsnoksággal kínálták meg, csaknem könyörögve így válaszolt:

— Nem vagyok én dandárparancsnoknak való. Hagyjanak engem az én kedves 3-ik zászlóaljamnál.

És maradt.

Következett ezután a

felirati javaslat

tárgyában az igazságügyi bizottság jelentése.

Előadó: Zsigárdy Gyula.

Zsigárdy Gyula: Röviden szól s ajánlja az új felirati javaslat elfogadását, melyet több módosítással újra koncepiáltak.

Barabás Béla: Kijelenti, hogy abban a szerkesztői bizottságban ő és a függetlenségi párt tagjai szántszándékkal nem vettek részt, a javaslat szövegezésébe be nem szóltak, ahhoz hozzá nem járultak, a mi a képviselőháznak a felirati javaslat első vitája alkalmával kifejtett álláspontjukból következik. Most is egész röviden annak kijelentésére szoritkozik, hogy a függetlenségi párt ehhez a javaslathoz még általánosságban sem járul hozzá. (Helyeslés a szélsőbalon).

Elnök szavazásra bocsátja a kérdést, a többség általánosságban és részleteiben elfogadja a javaslatot.

Apróbb javaslatok.

Ezután vita nélkül elfogadták a valuta rendezés céljaira szolgáló aranykészletek ellenőrzésére kiküldött országos bizottság jelentését.

A püspök-ladányi—fűzesgyarmati helyi érdekű vasút engedélyezésének megtörténtéről a kereskedelemügyi miniszter jelentését.

A beszterce—borgoprund—borgóbesztercei helyi érdekű vasút engedélyezéséről a kereskedelemügyi miniszter jelentését.

A kisbirtokok országos földhitelintézetéről szóló 1879: XXXIX. t.-cikk módosításáról az igazságügyminiszter törvényjavaslatát.

1881: LIX. t.-cikk módosításáról az igazságügyminiszter törvényjavaslatát.

Következett ezután: A polgárosított magyar határvidéken fennálló házközösségi intézménynek megszüntetéséről 1885: XXIV. t.-cz. némely rendelkezéseinek módosítása és kiegészítése tárgyában az igazságügyi miniszter törvényjavaslatát.

Ennél a tételnél felszólalt Belicska Béni: A törvényjavaslatnak egy néhány pontjára vonatkozólag módosítások szükségesek, ezek megtörténtének reményében elfogadja a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául.

A ház a javaslatot elfogadja.

Ezután következett:

a Gabela—Bocche di cattaroi keskenyvá-gányu vasutnak, valamint Trebinje és Gravosa felé vezetendő szárnyvonalának építéséről a miniszterelnök törvényjavaslatát. Elfogadták.

Következett: Magyarország 1896. évi közegészségi állapotáról szóló belügyminiszteri jelentés. Közigazgatási bizottság jelentése.

Ezután a gazdasági bizottság jelentése a képviselőház 1898. évi költségvetéséről.

Végül a gazdasági bizottság jelentése, a képviselőház hivatalnokai és szolgáinak az 1898. évre drágasági pótlék engedélyezése iránti kérényé tárgyában. Ezt is elfogadták.

Ezzel az ülés 11 óra 25 perczkor véget ért, s a javaslatok harmadszori olvasása holnapra lett kitzítve.

Az ev. ref. konvent.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 28.

Az ev. ref. konvent tagjai ma d. e. 10 órakor folytatták Tisza Kálmán és Kun Bertalan elnöklése mellett a szombaton megszakított tanácskozásokat.

A mai tárgyalások legfontosabbikát Tisza Kálmán az egyházi adózás rendelkezésére irányuló javaslatának tárgyalása képezte, melyet némi változtatással egyhangúlag elfogadtak.

A konvent tagjai közül többek között jelen voltak: Szilágyi Dezső, Szász Károly, Szász Domokos, Szilády Aron, a miniszterelnök képviselőjében Kemény Gábor báró, Simó Lajos, Széll Kálmán, gróf Degendorf József és Lajos, Antal Gábor, György Endre, Kenesey Béla, Fejes István, Molnár Béla és még számosan.

Elnök az ülést megnyitván, Szilassy Aladár felolvasta a múlt gyűlés jegyzőkönyveit, melyek hitelesítése után, Tisza Kálmán beje-

lentette, hogy Szilassy Aladár konventi bíró megjelenvén a konventi bíróság fegyelmi ülésére, letette az esküt.

Ennek tudomásul vétele után Radácsy jegyző fölolvasta Tisza Kálmán az egyházi adórendezésre vonatkozó indítványát, illetőleg határozati javaslatát.

Elsőnek Dókus Elemér szólott a javaslathoz, oly módosítást ajánlván, hogy a határozati javaslat 6. pontjába toldassék be az, hogy mily nagy egyeseknek az állami, egyházi, községi adója.

Tisza Kálmán ezt ellenzi, mert tulmenének vele a célon, mit a konvent maga elé tűzött.

Fejes István hálával fogadja a határozati javaslatot és tüdvözli azt. Indokolását egészében elfogadja, tartalmához azonban pótlásokat, kiegészítőket óhajt csatolni. Azért fölolvass egy terjedelmes javaslatot, a melyben az adózási kulcs megváltoztatását kívánja s más adózási alapot ajánl elfogadására. Tömrdek pótlást, kiegészítést hoz Tisza Kálmán javaslatát kiegészítésül javaslatba.

Tisza Kálmán időelőttinek tartja a javaslatot s rövid idő alatt kivihetetlennek. Nekik gyorsan kell tenni s ha Fejes javaslatát elfogadná évekig nem történe semmi. Sok helyes lehet Fejes javaslatában s kéri ép ezért őt, hogy a jövő konventre dolgozza ki javaslatát s nyomtatva ossza szét, hogy tárgyalván fölötte, a legközelebbi zsinaton szőnyegre hozhassák. Kéri ezt jegyzőkönyvbe venni. (Helyeslés.)

Ezután Tisza Kálmán javaslatát egyhangúlag elfogadták.

A részletes tárgyalásnál Kovács Aladár az a.) ponthoz oly módosítást ajánl, hogy a fokozatos kifejezés helyett, mely progressiv adónemet jelentene, az aránylagos kifejezést tegyék.

Tisza Kálmán föl szólalása után s indítványára, a konvent az a.) pontot így módosítja: a fokozatos kifejezést elveti és helyette ezt teszi: rendeltessék az egyházi adó.

A b.) pontnál Antal Gábor szólalt föl ajánlván, hogy az így toldassék meg: »mennyi az egyes egyházakban levő ev. ref. hívek összes állami adója, mennyi az egyházak évi rendes kiadása és ebből mennyit fedeznek a hívek egyházi adó utjára.

Tisza Kálmán ehhez hozzájárul, mire e módosítást is elfogadták.

A c.) pontot változatlanul fogadták el.

A d.) pontnál Szász Károly szólalt föl, ajánlván a »rende s» szó kihagyását. Széll Pál és Czike Lajos föl szólalásai után e módosítást elfogadták.

A többi pontot valamint az új §-t is vita nélkül fogadták el.

Tisza Kálmán indítványára erre elhatározta a konvent, hogy Szász Károly superintendens e határozatokat a jegyzőkönyv elkészítése előtt kellő számban nyomassa ki és megfelelő utasítással küldje meg az egyes egyház kerületeknek.

Ezek után a közigazgatási bizottság felterjesztését olvasta fel Bartha Lajos.

A Katholikus Kör vasárnapi matinéja.

Mikor arról a fényes, városunk zenei életében valósággal esemény számba menő matiné-ről szólok, lehetetlen kettőt figyelmen kívül hagyni s ez a tökéletes erkölcsi siker egyrészt, a magas nivó másrészt:

Nem szabad elfelednünk, hogy Nagyváradon vagyunk és nem szabad oly igényekkel fellépünk, a minőkkel a Vigadó-t látogatni szokott fővárosi publikum — és mégis mikor a Katholikus Kör ezen fényes sikertől vállalkozására gondolunk, méltán büszkék lehetünk minden sovínisztaság nélkül.

Avagy ki vállalkozott eddig Nagyváradon arra, hogy a klasszikus zene ily remekét, mint a minő Haydn Oratoriuma, bemutassa, hogy bemutassa minden szépségével, fenségével és erejével?

Unikum a dolog ugy is. Mert a Katholikus Kör elvitázhatatlanul becses meglepetésben részesítette vendégeit, mikor ilyen ujsággal kedveskedett nekik.

És mikor szétküldték a meghívókat, mikor őszinte csodálkozással olvasta minden zenekarát, hogy Haydn Oratoriumát adják elő a Matiné-n, ugyan ki hitte volna, hogy ez a rész vállalkozás ily fenommalis sikerrel járjon?

Pedig ugy van. Az a gyönyörű publikum, a melyik zsufoolásig megtöltötte a főgymnázium disztermét, de ugy, hogy talpalatnyi üres hely nem akadt sehol, de sehol, — hát ez az elit-publikum vége végig tapsolt, mert így szokás a tökéletes sikertől eladásoknál mindig és mindenütt.

Mindenféle, eddig itt tartott hangverseny-nél maradandóbb benyomást keltett éppen ez a Matiné és bizony mindazok, akik ott közreműködtek, az osztatlan elismerésre lehetnek büszkék, a műértő, nagy hallgatóság osztatlan elismerésére, mert rászolgáltak.

Impozáns képe volt a hatalmas pódiumnak, a melyen 30 tagból álló katonazenekar és 31 tagból álló énekkar foglalt helyet. És középütt mindannyink lelke, vezetője, mestere a karnagy.

Aztán halotti csönd lett; felhangzott a hegedűk szava lágyan, lassan, majd a fűvő hangszerek és mind szélesebb mederben folynak a hangok, a hangulatkező bevezető akkordok hangjai.

A pusztán zenei bevezető rész így hangzott el, korrekt, gyönyörű előadásban. Ritkán hallani katonazenében ily tökéletes összjátékot. De ritkán dirigál katonazenekart olyan zsenális karnagy, mint Belezna Antal, a ki odaadással, nagy tudással és nyugodt, előkelő modorban dirigál, mindig színez, mindig figyelmet és egész lelkével ott dominál annyi hangszer, annyi ember fölött.

Ekkor zúgott fel az első tapsvihar. A bevezető rész művész! előadása után tájékozva volt már a publikum a felől, hogy becses dolgokban lesz része.

És tényleg; az ezután következő rész, a »Beteljesedett!«, mely a 6. száma Haydn Oratoriumának tökéletes is volt, ugy amint előadták.

A capella kar kezdi, leuto tempóban, közvetlen utánna belevegyül a zene; majd egyesülve kitör zene és ének ebben a felkiáltásban: Consumatum est! Azután lépcsőzetesen lépnek fel az egyes hangnemek, a hézagokat vibráló, erős zene tölti ki.

Az első nyugvópont után soprán-szólo következik. Tutsé-ké énekelte, tiszta erőteljes hangján: »A mit elvett a bűn fája . . . » Az énekkar halkan zsongja bele, hogy: »Jaj tinektek, bűnös lelkek!« A gyönyörű, színes összezene erős effektust ér egy újabb felkiáltásban: »fontoljátok meg!« — de nyomban széles tónusban árad és felolvad: »Hogy találtok majd irgalmat . . . »

Az a rész, mely így kezdődik: »Ments meg Jézus a haláltól!«, az énekkar egyik legszebb produkciója volt, a hol feltűnő tiszta kiejtéssel juttatta érvényre a melódia minden szépségét és erejét.

Itt a zene már polifonikus. Kiemelkedő, hatalmas volt: »Ha az ur jön ítélni, nagy hatalommal és fönsséggel.« Valóban fenséges zene, a melyben a hatalom és föntség zeneileg a legklasszikusabban jut kifejezésre.

Mendelssohn 95-ik zsoltárját hallottuk ezután magas tökélyű előadásban. Ez a féle féle betétje és pihenő pontja volt a műsornak.

Már maga az a körülmény, hogy ezt az örökszép soprán-duettet Kötaschek Julia és Tutsekné adták elő az egyik legszebb pontjává avatták a matinénak. A gyönyörű előadást zúgó tapsvihar honorálta.

Most az Oratorium legszebb része következett:

»Atyám kezeidbe ajánlom lelkemet!« Igazán az Údvizítő halála perceihez méltó muzsika.

A capella kar kezd itt is. Utánna a zenekar largo tempója következik, melybe mesterien van beillesztve a solo-duett: Kezedbe, óh Atyám! Zieher Paula (alt) és Rózsá Ambrus (tenor) a duett befejezője a kar: Már véget ért a gyötrelmem. Itt a zene halkul, majd elhal és maga a kar folytatja: Atyám! fogadd be lelkem! Itt következett a zenekar legfiligránsabb részlete a hol különösen prim-hegedűk vezetnek. Igazán katonai zenekartól szokatlan finomsággal interpretált a zenekar. Ezután egy kis duett ragadja meg figyelmünket: Alá csügged feje és meghal (Tutsekné és Rózsá). Ezen effektuózus rész után nagy kórus, polifón zene és robusztus fuga következik, a hol az énekkar szinte elementáris hatást ért. — Szintén kiemelkedő a »Szent lábaidhoz esdve hull bűnbánó gyermeked,« a hol a férfikarnak hatalmas unisónó részlete. A zene itt ismét polifón lesz. S ekkor general pauza következik és az egyre jobban elhaló zenébe gyönyörűen illik, szinte olvad az a solo-duett, a melyet Zieher Paula (alt) és Rózsá Ambrus (tenor) két corno kíséretében adtak elő, oly szépen, hogy valósággal elragadták vele a hallgatókat. A duett végén a tenor, majd a soprán és alt ismétli a végsőhajt. A zenekar sordinált, halk muzsikája egyetlen a cello, a mi hallatszik és ekkor adja ki a bassus a hatalmas also Es-t, mely mintha bemohosodott sirból hangzanék, oly preguans volt (Maróczy, Jelinek és Lopusny remekeltek ezzel az egyetlen, de virtuóz hanggal). Ezután általános csönd.

Mintha függőben maradt volna minden, de csak azért, hogy erre a bántó nagy csöndre annál elementárisabb erővel törjön ki a leg-hatalmasabb zene, a földindulást ábrázoló.

Prest e con tutta la forza (a legerősebben és leggyorsabban). Az énekkar fortissimo kiált fel unisono: Kiszenvedett! E jajszó zug hegy, völgy felett.

Hatalmas zene, rengeteg összhatás. Minden hangszer lármás, teljes erejével hozzájárul ahhoz, hogy valósággal eksztázisba ejtsen. És mégis ezt a legnehezebb részt bámulatos precizitással adta elő úgy a zene, mint az énekkar. Pedig — különösen a hegedűknek — rendkívül nehéz a zeuéje. Mindig az obvat és a cornokat vezeti és az üstdob siketítő pergeit skalázza. Nem pusztá kiabálás mégsem, hanem rengeteg sok szín, pazar kézzel összehalmozva. Az énekkar felkiáltásai méltó társa a zenének. Effektuózus, hatalmas kifejezések, a melyek a mi nyelvünkön sokkal erőteljesebbek, mint az eredetin, a németben. »Rendülj meg Golgotha, te láttad Őt kimulva!« »felhőbe rejtse el arcodat, nap!« Ti sirok, nyiljatok; ti ősök, keljete fel! »Hült hamvatok felett vértől piros a föld!« Gyönyörű dolgok; nem csoda, ha valósággal elragadták a hallgatókat, a ki hatalmas tapsviharral és éljenzés közt újrat kért.

Ezzel akartuk röviden vázolni ennek a nagy zenei eseménynek minden mozzanatát. S mikor újra az elementáris sikerről beszélünk, újra Belezna y Antal dicséretén kell kezdenünk a dolgot.

Brillians szerepe van neki, úgy is mint

oktatónak, úgy is mint szervezőnek, úgy is, mint dirigensnek.

Fényesen igazolta be a tehetségeihez fűzött reményünket. Bizonyos, hogy olyasmit produkált, a mi nálunk azonos majdnem a lehetetlenséggel.

De ki kell hogy emeljük a kezdeményező, az alaki akadályok buzgó leküzdőjét s azt, a ki erőteljes nyelvünk minden szépségével fordította le a szöveget. Szemethy Géza dr.-ról beszélünk, erről a nagy intelligenciájú zenésről.

Belezna y-é és övé az érdem, hogy a nagyváradiak így hallgatták Haydn Oratoriumát.

Ide igtatjuk végül a kitűnő énekkar minden egyes tagját, hiszen róluk is csak dicsérelleg szólhatunk. Ime a jeles gárda:

Sopran: Kovács Dénesné, Tutsek Ferenczné (Solo), Kötaschek Julia, Lengyel Józsefné, Eleméry Klárka, Novák Gizi, Novák Mariska, Tóth Juliska.

Alt: Goszler Irma, Zieher Paula (Solo), Bihary Margit, Zettner Irén, Decker Irén, Jánosy Mariska, Sommer Betti Szvalyavcsik Ilona.

Tenor: Dr. Szemethy Géza Padala Pál, Rózsá Ambrus (Solo), Makkay József, Tutsek Ferencz, Kozics Gusztáv, Kovács Márton.

Bassus: Lopusny Gyula, Nyáry Ignác, Rácz Pál, Bátky Endre, Kalmár Illés, Moyzes Miklós, ifj. Jelinek Ferencz, ifj. Maróczy János.

Megemlítjük legeslegvégül azt, — a mivel kezdenünk kellett volna — hogy a prémontrei főgymnasium díszterme bizony kicsi volt az óriási publikum befogadásához s mikor a díszes előkelő hallgatóságról névsorban akarunk megemlékezni, meghajlunk az előtt, hogy vannak dolgok, a melyek túl vannak a lehetőség határain.

Hiszen ott láttuk városunk színe javát tömredék szép asszonyt, szép leányt és nem is tehetünk egyebet, mint azt, hogy a jelenvolt előkelőségek közül igtatunk ide néhány nevet: Nogáll János dr. felszentelt püspök, Winkler József címz. püspök, Virányi Géza honvéd ezredes, Bulovszky József dr. polgármester, Wintelhalter Antal pápai praefatus, Andrássy Jánosapátkanonok, Széchenyi Jenő kanonok, Kötaschek Henrik honvéd őrnagy, Dus László, Böszörményi Gizi, Géczy István és még sokan közéletünk kitűnőségei közül. —i.

Előfizetési felhívás!

Az új negyedév küszöbén bizalommal lépünk olvasóink elé s kérjük, támogassák tovább is munkánkat, törekvésünket.

Programra, hangzatos ígéretekre nincs szükség. Lapunk iránya ismeretes mindenki előtt. Isten, király, haza a mi jelszavunk. A hazafias és keresztény elvek védelme a célunk. Pártoktól, klikkektől függetlenek vagyunk.

A szocializmus rohamos terjedése arra int bennünket, hogy a társadalmi bajok tanulmányozására nagy gondot fordítsunk. Eddig is éber figyelemmel kísértük nemcsak ezt a mozgalmat, hanem az ipar és közgazdasági életnek minden nyilvánulását, lesz gondunk reá a jövőben is. A főváros és a vidék első rendű írói tollából származnak széles körben feltűnést keltett cikkeink.

Lapunk élénkítésére mindent elkövetünk. Távirati rovatunk, országgyűlési

tudósításunk bármely vidéki lappal kiállja a versenyt.

Tárcaink előkelő színvonalon állanak, érdekesen, elevenen vannak írva, de a jó ízlést sohasem sértik. Közkeletűségü tárczairónk gárdája napról-napra növekedik.

Előfizetőinknek mindjobban gyarapodó tábora, lapunk befolyásának növekedése, jele annak, hogy a közönség felkarolja és támogatja azt az irányt, melyet nem magánérdek, hanem a közérdek vezet.

A »Tiszántul« az országnak egyik legolcsóbb napilapja. Előfizetési áraink a következők:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyed évre	2 frt — kr.
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyed évre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyed évre	3 frt — kr.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 3. A »Biharmegyei Népművelési Egyesület évi közgyűlése d. e 11 órakor a megyeházán.
Április 11. Az 50 éves forduló ünnepe s rendkívüli városi közgyűlés.

Felkérjük előfizetőinket kiknek előfizetése e hó végén lejár annak mielőbbi szives megújítására, nehogy a szétküldésben fennakadás történjék. Az előfizetési összeg beküldésének megkönnyítésére lapunk mai számához utalványokat mellékelünk.

* **Bibornokunk születésnapja.** Dr. Schläger Lőrincz bibornok, egyházmegyénknek főpásztora tegnap töltötte be áldásos életének 74-ik évét. Hála a Gondviselésnek, Ő Eminenciája testi és szellemi erejének teljes épségében érte meg ezt a szép időt. Holnapután fog elnökölni a bibornok az ország legelső kath. társulatának, a Szent-István-társulatnak közgyűlésén. Kétségkívül olyan beszéddel nyitja meg azt, amilyeneket az ő ékesen szóló ajkairól annyiszor hallott már a magyar kath. világ. Születése napján nemcsak Szent-László városa és egyházi megyéje, hanem az egész magyar társadalom őszinte szívből üdvözli őt és kéri a Mindenhatót, hogy nyujtsa még hosszúra életét annak, ki a mi méltó büszkeségünk, kinek működése és jótékony szive áldást hoz ezerekre. Isten tartsa, Isten áldja nagylelkű főpásztorunk!

* **Uj titkos tanácsosok.** Veszprémnek országosan tisztelt püspöke Hornig Károly báró és a főrendi világ két előkelő tagja magas kitüntetésben részesült, — a felség titkos tanácsosainak sorába igtatta őket. A hivatalos lap vasárnapi száma a következő királyi kéziratot közli:

Személyem körüli magyar miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán báró Hornig Károly veszprémi püspöknek, gróf Andrássy Gézának is báró Bóchus Zsigmondnak a belső titkos tanácsai méltóságot díjmentesen adományozom és e részben a Házam és a külügyet miniszterét egyedüleg kellően utasítom.

Kell Bécsben. 1898 évi márczius hó 23-án.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Báró Bánffy, s. k.

* **Dr. Schlauch bibornok az Oltár-egyesületben.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök könyvtárnoka kíséretében meglátogatta az Oltár-egyesület kiállítását. A bibornok özv. gróf Cziráky Jánosné elnökő kalauzálása mellett nagy figyelemmel tekintette meg a szegény templomok számára ajándékozott egyházi szerelvényeket. Följegyzésre érdemes dolog, hogy a jótékony grófnő mily odaadó fáradozással viseli az egyesület gondját. A miszeruhákhoz szükséges szöveteket maga hoztatja Lyon-ból, s maga méri ki a szükséges mennyiséget.

* **A király ajándéka.** Pápay István, a kabinetiroda főnökének özvegye Budapesten szándékozik megtelepedni. A király kedves emberének özvegyét pedig azzal a figyelemmel tünteti ki, hogy a várkert-rakpart tizedik számú udvari épületében 10 szobás lakosztályt rendeztet be számára. A lakosztály átalakításának munkálatai már befejezésükhöz közelednek. A falakat festett és domborművi ornamentumok borítják. A jövő hónap elején hozzálátnak a butorberendezéséhez, úgy hogy Pápay Istvánné, május 1-én, mikor Bécsből megérkezik a magyar fővárosba, rögtön elfoglalhatja a fejedelmi módon berendezett lakosztályt.

* **Udvari gyász.** Néhai *Natália Mária Terézia* főhercegnőért tizenkét napi udvari gyászt rendelt el a király. Az udvari gyász tegnap kezdődött és tart április 8-ig és pedig az első hat napon mély, a további hat napon kisebb udvari gyász.

* **A Szt.-István-társulat igazgatója.** Dr. Kiss Jánosnak egyetemi tanárrá történt kinevezésével megüresedett a Szent-István társulatban az igazgatói állás, melyet a csütörtöki nagygyűlésen fognak betölteni. A társulati igazgató az alapszabályok szerint mindig az egyháziak közül választandó. Pályáznak a következők:

Beke Antal gyula-fehérvári kanonok, *Herbst József* perbáli plebános, *Hérics Márton* szári plebános, *Kapossy József* a »Magyar Szemle« szerkesztője, *Lukács B.* abrudbányai plebános, *Miller József* az »Alkotmány« volt igazgatója és főszerkesztője, *Wahlner Gy.* a rozsnyói kis seminarium aligazgatója.

A választmány ezek közül első helyen *Kapossy Józsefet*, másodikon *Miller Józsefet* és harmadikon *Hérics Márton* jelölte, s így valószínűleg *Kapossy* lesz a társulat új igazgatója.

* **A közegészségügyi bizottság** tegnap dr. Grósz Albert elnöklete alatt ülést tartott. A bizottság alkalmasnak találta a káptalan által a Tolonczház számára felajánlott és a Laportalmalom mellett fekvő helyet.

* **Uj távirtda hivatal.** A kereskedelemügyi miniszter most a sarkadiaknak régi vágyát teljesítette, a posta hivatal mellett távirtda hivatalt létesített. A miniszternek ezt a határozatát a hivatalos lap tegnapi száma közli, amit bizonyára nagy örömmel fognak fogadni a sarkadiak.

* **Eskütétel.** Vasárnap délelőtt tett hivatalos esküt a törvényszéknél, teljes tanács ülés előtt Dr. *Csaplaky* Lipót Berettyó-Ujfalura kinevezett járásbíró.

* **Jókai művei a párisi kiállításon.** Az 1900-ban tartandó párisi világkiállítás magyar kormánybiztossága elhatározta, hogy az irodalmi és művészeti osztályban egy teljes Jókai-kiállítást is fog rendezni. Össze lesz gyűjtve abban a kiállításban az agg regényíró műveinek minden kiadása, valamint regényeinek s más munkáinak tizennégy idegen nyelven megjelent összes fordításai. Azonkívül ki lesznek állítva a költségek mindama diszalbumai, diszpolgári oklevelei, miket ötvenéves író jubileuma alkalmából vidéki városoktól s irodalmi társaságoktól kapott. — A kormánybiztosság a Jókai-kiállítás részére önnálló külön termet bocsát rendelkezésre.

* **A Bartos család gyásza.** *Bartos Gábor* halála hírére vesszük a következő gyászjelentés kíséretében:

Özv. *Bartos Gáborné* szül. *Csathó Mária* úgy maga, valamint *Bartos Gyula* az elhunyt testvére és ennek neje szül. *Schwoy Francziska* és gyermekeik, nemkülönb az elhunyt sógorai és sógornői *Saly Kázmér* és neje szül. *Csathó Emilia* és gyermekeik, özv. *Bende Lajosné*, szül. *Csathó Anna*, *Csathó Ferencz*, és neje szül. *Pallay Etelka* és gyermekeik, úgyszint az összes rokonság nevében fájdalomtól sújtott szívvel jelenti, hogy forrón szeretett férje, a legjobb testvér, sógor és rokon *Bartos Gábor* földbirtokos, Biharvármegye törvényhatóságának bizottsági tagja, f. évi márczius hó 26-ikán délután 1/2 óra körül életének 57-dik, boldog bázasságának 19-ik évében szívszélhűdés következtében elhunyt. A boldogultnak hült tetemei folyó hó 28-án délután 2 1/2 órakor fognak a VIII. kerület, József-körút 69. számú lakásán az evang. református egyház szertartása szerint megáldani s Nagyváradra szállítván, ott kedden, folyó hó 29-én délután 3 órakor József-utcai saját házából ujjolagos megáldás után a várad olasz-i sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Budapest, 1898. márczius hó 26-án. Áldás és béke emlékére!

* **Az utolsó passió előadás.** Tegnap délután 5 órakor még egy bucsu előadást rendezett *Allesch Ede* passió társulata. Az előadást végig nézték a nagyváradai katolikus iskolák növendékei. Természetes, hogy a színház zsúfolásig megtelt, s így legalább az utolsó előadás jövedelme kárpótolta kissé ezt a jóra való társulatot, a melyik három napon át csak mérsékelttel telt ház előtt játszhatott.

* **Névmagyarosítás.** *Malágyer István* nagyszalontai illetőségű és ugyanottani lakos vezették nevét »Medgyesire« magyarosította.

* **Pályázat postamesteri állásra.** A Dombroványon üresedésben levő postamesteri állásra a nagyváradai posta és távirtda igazgatóság pályázatot hirdet. A pályázatokat három hét alatt kell benyújtani a posta igazgatóságához.

* **Talált pénz.** Tegnap *Stern Soma* n. teleki-utcai kereskedő, akinél *Balogán Tomát* elfogták, felvitt a rendőrségre egy erszényt, a melyben 32 drb. ezüst pénz volt, mely erszényt nevezett a boltban talált. *Stern Soma* valószínűnek tartja, hogy az erszényt *Balogán Tomá*, vagy czinkos társa vesztette el. A rendőrség az erszényt mint bűnjelt lefoglalta.

* **Két libáért hét hónap.** *Nagy Lajos* mező-keresztési lakos a múlt év novemberében két libát lopott *Gross Albert* névtől. A károsn azonban a lopást észrevette s az éjjeliőrök üldözöbe vették a tolvajt, aki a libákat eldobta s elmenekült. A nyomok *Nagy Lajos* házához vezettek s *Nagy Lajost* a csendőrök valatásra fogták s be is ismerte a lopást. A tegnapi végtárgyaláson a vádlott mindent tagadott, azonban a törvényszék a tanuk vallomásai alapján bűnösnek mondotta ki s ezért hét havi fogházra ítélte, ami ellen természetesen a vádlott fellebezett.

SZOLID kereskedőink száma ismét szaporodott egygyel ugyanis *Eigner Ele* Zöldfa-utczán egy egészen új és a mai kor minden kívánalmainak teljesen megfelelő uri *divatruházat* rendezett be, melyben a legújabb divatu nyakkendők, kalapok stb. férfi divatcikkék igen jutányosan beszerezhetők. Ugyancsak ott létezik a legújabb patent *biczikli cipők egyedüli* raktára. Mai lapunkban levő hirdetését közönségünk b. figyelmébe ajánljuk.

x **Eródi H. czukrászata,** Nagyvárad fő-utca. Elvállal és pontosan teljesít, úgy helyben, mint vidéki mindenféle szakmájába vagó megrendeléseket mérsékelt árak mellett. Vidéki rendelések gondos csomagolás és pontos szétküldés következtében rendes időben és sértetlen állapotban érkeznek. Párisi desszetek á lá *Kugler* és diszbonbonierek ugyanott kaphatók. Ugyanott husvétli czukor és selyem-, plüs-, és atlasz-disztojások **3 krtól 10 forintig kaphatók.** 116 1—10.

TANÜGY.

Pályázat a katonai iskolákba. A hivatalos lap tegnapi száma közli a cs. és kir. hadapród iskolákba való pályázati hirdetményt. A jövő tanévben a következő intézetekbe vesznek fel növendékeket:

a bécsi, budapesti, prágai gyalogsági hadapród iskolák I. évfolyamába, mindegyikbe 100, a károlyvárosi, a morvaországi königsfeldi, a Krakkó melletti lobzóvi, a nagyszebeni, trieszti, marburgi, a Grócz melletti libenai, a pozsonyi, az innsbrucki, a temesvári és a Pétervárad melletti kameniczi gyalogsági hadapród iskolák, valamint a Marburg melletti strassi ideiglenes hadapród iskola I. évfolyamába, mindegyikbe 30—50

A felvételi folyamodványokat legkésőbb augusztus hó 15-ig kell benyújtani a legközelebb fekvő hadapród iskola parznacsoktségához. A folyamodványhoz csatolandó:

1. a pályázó ifju keresztelő levele (születési bizonyítványa);

2. annak községi illetőségi bizonyítványa);

3. a pályázó ifju testi alkalmas voltáról, valamely tényleges állományu közös hadseregbeli, vagy honvéd orvostudor által szabályszerűleg kiállított orvosi bizonyítvány. (N—26. sz. szolgálati könyv);

4. az 1896—97-iki egész évi és az 1897—98. tanév I-ső és II-ik feléről (időszakáról) szóló iskolai bizonyítvány);

5. a beoltási igazolvány, (de csak azon esetben, ha a himlőoltás a katonai orvos bizonyítványában nincsen igazolva);

6. a pályázó ifju ajánlatos erkölcsi magaviseletéről szóló és a tartózkodási hely közigazgatási vagy rendőri hatósága által kiállított külön bizonyítvány, de csak azon esetben, ha pályázó erkölcsi minősítvénye az iskolai bizonyítványban nem foglaltatnék, vagy ha a hadapród iskolába való belépése nem közvetlenül valamely nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott iskolából történik.

A megüresedett alapítványi helyekre a miniszter szintén pályázatot hirdet és pedig 25 állami és 5 magán egészen ingyenes helyre. A pályázati feltételek ugyanazok, mint a mik a hadapród-iskolába való felvételre. A pályázatok legkésőbb május 31-ig kell benyújtani a honvédelmi miniszteriumhoz. A kérvényhez mellékelni kell a mutt évvégi és az idei I. és II. időszaki értesítőket ezenfelül a szülők vagyontalansági bizonyítványát.

EGYESÜLETEK.

Elbalasztott ülés. A *Szigligeti-Társaság*nak vasárnapra tervezett közgyűlése elmaradt; még pedig a miatt, mivel mindössze 10 tag jelent meg, az alapszabályok értelmében pedig legalább is 15 tag jelenléte szükséges ahhoz, hogy a közgyűlés határozatképes legyen. *Adorján Ármán* dr. a Társaság titkárja, konstatálván a mondott akadályt, a közgyűlés megtartásának elhalasztását indítványozta. Ezek alapján a gyűlés napjaul a legközelebbi vasárnapot tűzték ki, a gyűlés helyéül pedig újból a városháza nagytermét. A legközelebb megtartandó közgyűlésről már szét is mentek a meghívók, a következő tartalommal:

Meghívás. A »Szigligeti-társaság« f. évi április hó 3-án délután 4 órakor tartja a városháza nagytermében rendes évi közgyűlést, melyre a társaság tiszteletbeli, alapító-és rendes tagjait ezennel tisztelettel meghívjuk avval, hogy e közgyűlésre megjelenők számára tekintet nélkül, mindenesetre megtartjuk. Tárgyszat: 1. A főtitkár évi jelentése. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése. 3. A f. évi költségvetés megállapítása. 4. Egy megüresedett választmányi tagsági hely betöltése. 5. Esetleges indítványok, melyek a közgyűlés előtt 3 nappal jelentendők be az alelnökhöz. Nagyvárad, 1898. márczius 27. dr. *Bodor Károly* főtitkár, *Rádl Ödön* elnök.

A koldusápoló egyesület közgyűlése. A Szent-Lászlórol nevezett nagyváradai koldusápoló és gyermek menedékház egyesület f. évi ápril hó 2-ik napján d. u. 3 órakor saját helyiségében évi rendes közgyűlést fogja tartani. Melyre az érdekeltek tisztelettel meghívotnak. Tárgya: az 1897. évi számadások felülvizsgálata. Kilépő tiz választmányi tag helyének betöltése. Folyó ügyek. Nagyvárad, 1898. márcz. 26. Az egyesületi elnökség.

IRODALOM.

— Az Országos Néplap 13-ik száma a következő gazdag tartalommal jelent meg: A vörös vezérek. — Ki a boldog? vers. Irta: Kalocsay Alán. — Az engedelmisség diadala, beszély. — ... lamma sabachthani, beszély. — Szellemi sziporkák. — Az életből. Borkeresztelés. — Az első vallásoktatás. — A munkástörvény ismertetése. — A tudós fája. — Hazánk. — Országgyűlés. — Külföld. — Hétről-hétre. Kalendárium. A gazda. A méhes tavasszal. — Háztartás könyve. — Mulattató. Képeink. — Irodalom. — Találós kérdés. — Budapesti piac. A képes politikai hetilap ára egész évre 2 frt. megrendelhető bármikor *Pozsony Ferencziek* címén.

— A Jó Pásztor Egyházsónoklati folyóirat márciusi füzeté a következő változatos tartalommal jelent meg. Hétfájaldalm Bold. Assz. napra. — Virágvasárnapra. Irta: Siposs Ágoston. — Nagypéntekre. Irta: Hajós Gábor — Husvét napjára. Irta: Karkecz Alajos. — Husvéthétfőre. Anonymus. — Husvét ut. I. vas. Irta: T. Pelikán Kr. — Gyermekes első szt. áldozása. Irta: Németh Gellért. — Husvét u. II. vas. Irta: Totola Lajos. — Buzaszentelésre. Irta: Totola Lajos. A folyóirat ára egy évre 4 frt. A megrendelők az előbbi számokat is megkapják. Pozsony, ferencziek.

REGÉNY-CSARNOK.

ÜZLET és SZERELEM.

Némethöl: — plex. 57.

Leírhatlan érzések hullámoztak a jelenetre a két fiatal nő szívében. Lelkük mélyéig meghatva némán tekintettek egymásra, de szemükből olvasták ki egymás gondolatát és megértették egymást. A közös sors és szenvedés bizalmas barátokká, testvérekké tette őket s mint a szorongatás válságos pillanataiban rendszeren, minden tisztátalan, önző gondolat, minden féltékenység elszállott a szívékből.

Azután a szomszéd terembe vonultak s miután Zsófia zavartan és szégyenkezve helyet foglalt, Angelina komoly arccal így szólította meg őt:

— Bocsásson meg nekem a bárónő azért, hogy engem is itt talál, ahol csak Kegyednek volna joga jelen lenni. Bocsásson meg, hogy a régi szenvedély és a beteg életéért való aggodás arra birt, hogy neki a szolgálatommal segélyére legyek. De esküvel ígérem Kegyednek, hogy rögtön távozom innen, mielőtt ő veszélyen kívül lesz. Együttal biztosítom arról is, hogy ez volt az utolsó eset, hogy közelébe tolokodtam. Én már egy ízben kijelenttem előtte, hogy le mondok róla és szavamot meg is fogom tartani!

— Oh ne szurjon kést a szívembe nemeslelkű hajadon! Oh mennyire méltóbb teremtés Kegyed nálamnál! — sóhajtá Zsófia megindultan. S én itt most mégis kijelentem és ha kell esküt is teszek szavaimra, hogy mindezek dacára is kész vagyok Fredericóról lemondani és bátran eleje menni sorsomnak, ha Kegyed azt hiszi, hogy több joga van az ő személyéhez.

Szeretett Fredericónk, aki most kinjaiban sóhajtozik előttünk, nekem egy alkalommal azt állította, hogy Kegyed feltétlenül visszautasította ajánlatát, midőn Kegyeddal békülni akart. Ami szíveink ezen az alapon közeledtek újból egymáshoz. Erősítse meg tehát kedves nemeslelkű testvérem a szenvedésben ezeket a szavakat! Mondja ugy történt-e minden kettőjük között, a hogy ő állította? Beszéljen Angelina kisasszony, ugy van-e?

— Igen bárónő minden ugy történt! És éppen azért, mert tisztára így áll a dolog, mondtam előbbi szavaimat, — jelenté ki szilárd, eltökélt hangon Angelina.

Zsófiát könnyekig megbototta az önzetlen lemondás e nagy lelkű példája. Egész testében remegve oda lépett Angelina elé és ismételt hevesen átölelte szerencsétlen vetélytársát a hála és megindulás forró csókjaival borítva el annak sápadt arcát. A kiengesztelődés eme magasztos pillanatában mind a két lázas szívbe utat nyitott magának a béke és megnyugvás érzése s az egykori versenytársak, mint hűséges barátok

váltak szét egymástól, hogy kiengesztelődve haladjanak tovább az élet zökkenős utain; most már világosan megszabott pályájukon.

* * *

A Westminster hótelt elhagyva Zsófia megszapora az lépteit, mert már rég távol volt hazulról, pedig távozását senkinek sem jelentette be oda haza. Csak ugy titkon akarta baráti tartozását leróni Fredericó előtt, a mint azt a szív belső ösztöne parancsolta.

Hazaérkezve íróasztalán egy levelet talált, mely a William kézvonásait mutatta. Jegyese a lakodalom elhalasztását kérő soraira válaszolt és igen izgatott hangon tárgyalta a levélben Zsófia kérését. Ez utóbbinak ugy tetszett, mintha minden sorból az anyósa hangját hallaná. Együttal jelezte William, hogy másnap személyes értekezés végett Hamburgba jön.

Zsófia meglehetősen kínos várakozással nézett ezen találkozás elé. Tegnap még Fredericó, holnap már William! Ugy látszott, hogy a sors szeszélyének játéka őt mindig a két véglet között fogja hánykódtatni. Vajjon mikor s egyáltalán meg fogja izgatott lelke találni óhajtott nyugalmát?

Zsófia jegyese a másnapi vonattal csakugyan berobogott Hamburgba s mikor a vonatról leszállott, örvendetes meglepetésére Zsófiát is ott látta a pályaudvaron várakozók seregében. Tárt karokkal sietett jegyese felé s melegen üdvözölte őt. Általában a találkozás első percei sokkal szívélyesebb és kelemesebben teltek el, mint azt Zsófia magában elképzelte. Zsófia fehér prémmel szegélyzet szürke télikabátjában igen megnyerő jelenség volt.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Bubics Zsigmond kitüntetése.

Budapest, március 28. (Saj. tud. táv.)
Bubics Zsigmond püspök a vaskorona-rend első osztályát kapta ő Felségétől.

Andrássy gróf állapota.

Budapest, márcz. 28. (Saj. tud. táv.)
Andrássy gróf jobban van.

Szapáry gróf betegségéhez.

Budapest, márcz. 28. (Saj. tud. táv.)
Szapáry Géza gróf már hetek óta betegesen fekszik szép utcái palotájában. A beteg főur állapotáról ma aggasztó hírek keringtek a fővárosban.

Bischitz Dávidné meghalt.

Budapest, márcz. 28. (Saj. tud. táv.)
Bischitz Dávidné ma reggel 8 órakor lehunyta szemét. Nevét országsherte ismertté tette az az odaadó áldozatkész munkásság, melyet egész életében a jótékonyágnak szentelt.

Kormányválság Portoricóban.

Budapest, márcz. 28. (Saj. tud. táv.)
A madridi kormánytól származó jegyzék megerősíti, hogy a különböző elemek között támadt békéltenség Portoricóban a szigeti kormány fennállását veszélyezteti. Ugy hírlik, hogy Portoricóban kormányválság támadt.

Natalia halálához.

Bécs, márczius 28. (Saját tud. táv.)
Reggeli 8 óra óta nagyszámu közönség tódul a gyászpompával díszített Hofburg kápolnába, hol Natalia főherzegnő holt-

teste az uralkodóház tagjainak koszorúval ékesített koporsóban van közszemlére kitéve. A spanyol regenszkirályné ma reggel egy pompás koszorut helyzetetett a koporsóra.

Az osztrák képviselőház elnöke a királynál.

Bécs, márcz. 28. (Saját tud. táv.)
A képviselőház elnökségének ő felségénél történt fogadtatásáról közölt kommuniké így szól: Ő Felsége megelégedését fejezte ki az elnökség megválasztása fölött, hangsúlyozta továbbá annak a szükségét, hogy az érdemleges és fontos ügyek mihamar tárgyilagos és nyugodt módon tárgyalás alá kerüljenek és elintéztessenek és kifejezte végül azt a várakozását, hogy a parlamentben nyugodt és békés állapotok fognak beállani.

Török dementi.

Budapest, márcz. 28. (Saj. tud. táv.)
Török hivatalos körökben a francia sajtó egyrészenek azt az állítását, hogy állítólag Jeruzsalem sandsákban izgatás indult meg, onnan szerzett, illetékes információk alapján teljesen alaptalannak jelentik ki.

A lubwasi erőd szökevényei.

Budapest, márcz. 28. (Saj. tud. táv.)
Ugundai hivatalos távirat jelentése szerint a lubwasi erődből megszökött zendülőket az angolok mult hó 23-án megtámadták és teljesen leverték. A zendülők részéről az elesettek száma 60, a sebesülteké 100, az angolok közül 10 elesett, 20 pedig megsebesült, köztük 2 tiszt. A szökevények löszer nélkül szükölködnek.

A görög helyzethez.

Budapest, márcz. 28. (Saját tud. táv.)
Athénből sürgönyzik: A tengerészeti miniszter visszavonta lemondását. Válaszul a krétai muzulmánoknak György herczeg jelölése ellen való tiltakozására a keresztények a herczeg érdekében kérvényt készítenek, amelyet már több ezren aláírtak és a nemzetgyűlés elnöksége fogja a tengernagyoknak átnyújtani.

Katasztrófa a jéghegyek között.

Budapest, márczius 28. (Saj. tud. táv.)
Uj Fuadlandból távirják: A Greenland főka vadászó gőzös tegnap 25 matróz holttestével érkezett ide. 23 matróz holttestét visszakellett hagynia. A gőzhajó márcz. 21-én indult el 54 emberből álló legénységgel. A legénységet midőn a jégmezőkön fókákra vadászott, hóvihár lepte meg, a mely a jeget széthajtotta. Csak 6 embernek sikerült megmenekülni.

Az amerikai flotta megerősítése.

Budapest, márczius 28. (Saját tud. táv.)
Washingtonból jelentik: A tengerészeti miniszterium hallomás szerint 8 gőzyachtot és 4 vontató gőzöst vett, a melyek mint a flotta segédhajói kerülnek szolgálatba. 16 hajót, a melyek a világító szolgálatot teljesítik átutaltak a tengerészeti kormányhoz. Beszélük továbbá, hogy a tengeri haderő nyugati részéhez tartozó tisztek, altisztek és legénység parancsot kaptak, hogy legyenek készen a keleti részhez való áthelyezésre, mert a segéd hajókon kell majd szolgálniak.

Különlegességek:
Nyakkendők
és
zsebkendőkben.

UJ URI

Patent
BICZIKLI
cipők egyedüli raktára.

DIVATÁRUHÁZ

EIGNER EDE Nagyvárad, Zöldfa-utcza.

Van szerencsém a t. czimü közönség nagybecsü tudomására hozni, hogy a Zöldfa-utczában, ifj. Weisz Bernáth czéggel szemben — egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

uri divat és cipő-üzletet

nyitottam.

Raktárom állandó tárháza lesz a legutolsó divatnak megfelelő minden a szakmamba vágó cikkeknek, u. m.

cipők minden kivitelben,

angol és olasz kalapok, nyakkendők, fehérneműek,

satén és selyem ingek,

zsebkendők, harisnyák, esőernyők,

SÉTABOTOK,

111 2-10

francia és angol illatszerek, pénz- és szivar-tárczák,

ing- és kezelő-gombok, keztyük,

utazó bőröndök és kézi táskáknak stb.

legnagyobb választékban.

Számos éven át e téren szerzett tapasztalataim, valamint olesó bevásárlási forrásaim által azon kellemes helyzetben vagyok, hogy áruimat, mint

a legjobbat a legjutányosabb árban

bocsáthatom t. vevőim rendelkezésére. — Szolid üzleti elveimmel pedig oda fogok hatni, hogy t. vevőimet mindenkor és minden tekintetben kielégíthessem.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam

Legújabb
angol
KALAPOK.

kiváló tisztelettel

EIGNER EDE.

Valódi
francia
ILLATSZEREK.